

GRIJP BUITENKANSEN BINNEN HET KLEUTERONDERWIJS

DE KRACHT VAN RIJK BUITENSPEL

Buitenspelen heeft een positief effect op het concentratievermogen en de leerprestaties van kinderen (Berman, Jonides, & Kaplan, 2008; Bratman, Hamilton, & Daily, 2012). In dit artikel leggen we de focus op de buitenomgeving in het kleuteronderwijs. Echter, buitenspelen heeft niet alleen op het kleuteronderwijs een positieve impact, ook voor kinderen uit groep 3 tot en met 8.

'Buitenkans' betekent in het woordenboek 'onverwachte, buitengewone kans of gelegenheid'. Buiten zijn met kleuters biedt namelijk ontzettend veel onverwachte en bijzondere leerkansen, die je als kleuterleerkracht niet onbenut zou mogen laten. Menig kleuterleerkracht is zich er zeer bewust van dat het klaslokaal rijk ingericht moet zijn om kleuters uitgebreide leerervaringen op te laten doen. Er wordt bewust nagedacht over het inrichten van hoeken en het creëren van boeiende spelplekken. De leerdoelen worden op deze manier spelenderwijs geïntegreerd in de speelleeromgeving binnen. Maar waar veel leerkansen onbenut blijven, is juist in de omgeving buiten het klaslokaal.

Het spel buiten is anders dan het spel binnen

Spelen buiten is écht anders dan spelen binnen. Zo is er allereerst letterlijk meer ruimte. Ruimte voor groot spel, met grote voorwerpen, waarbij grotere constructies kunnen worden bedacht en gemaakt. Er is ruimte voor grotere bewegingen, zoals rennen, springen, huppelen en fietsen. En denk ook aan grote bewegingen die worden gemaakt in de zandbak, zoals het scheppen van zand. Er is ruimte voor spelletjes als verstoppertje en tikkertje. En er is ruimte om luider en drukker te zijn.

'Letterlijk meer ruimte geeft ook figuurlijk meer ruimte aan kleuters'

De buitenruimte geeft nieuwe input aan het spel van kinderen, omdat er gebruik kan worden gemaakt van groot en klein natuurlijk materiaal, zoals boomstronken, takken, bladeren, steentjes en andere 'loose parts'. Daarbij kun je als leerkracht het (rollen)spel een boost geven door ook andere materialen in te brengen, zoals:

- kartonnen dozen
- doeken/gordijnen

- wasknijpers
- kratten
- planken
- buizen
- manden
- schelpen
- bezemstelen
- banden
- keukengerei
- teiltjes
- emmers
- oude kleren
- sponzen
- enzovoorts

De zogenoemde 'loose parts' zorgen voor meer spelvariatie en prikkelen onder andere het creatief denken en oplossingsgericht vermogen (oftewel een heel aantal 21st century skills).

Hoe zorg je voor rijk- en succesvol buitenspel?

Maar hoe zorg je er voor dat je rijk- en succesvol buitenspel creëert. Drie tips!

1. Houd het simpel

Introduceer enkele materialen per buitenspel moment. Een overdaad aan materialen zorgt ervoor dat het onoverzichtelijk en rommelig wordt. Dit komt het spel niet ten goede. Daarbij is het belangrijk dat materialen gemakkelijk opgeruimd of weggezet kunnen worden (ook door kinderen zelf). Opbergmanden kunnen hierbij helpend zijn.

2. Laat kinderen zelf meedenken

Kleuters zijn prima in staat om mee te denken over wat ze allemaal nodig hebben aan materialen binnen hun (buiten)spel. Maak dan ook gebruik van hun creatieve-kleuter-brein!

3. Introduceer, speel mee en observeer

Nieuwe materialen dienen geïntroduceerd te worden. Wat voor mogelijkheden heeft het materiaal allemaal (inspireren)? Hoe ga je met het materiaal om? Waar moet je op letten?

Wanneer kleuters zelf moeilijk tot spel(ideeën) komen, kun je hen ondersteunen door mee te spelen ('modelen'). Door regelmatig mee te spelen en via deze weg probleemsituaties of nieuwe materialen in te brengen, kan het spel steeds verder verrijkt worden. Daarnaast rest jou als kleuterleerkracht nog de (misschien wel belangrijkste) taak om het spel te observeren. Vanuit deze observaties zet je vervolgacties in om het buitenspel rijk- en succesvol te laten zijn én blijven.

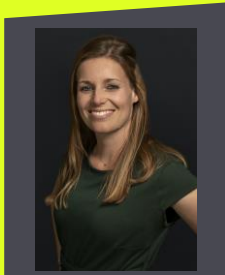
Wist je dat...?

- De buitenlucht ervoor zorgt dat er meer hersengebieden worden geprikkeld dan binnen omdat de buitenlucht zorgt voor meer zuurstof in de hersenen? Bovendien wordt er meer bloed naar de hersenen gepompt doordat kleuters meer in beweging zijn.
- Er ontzettend veel leerdoelen aan bod komen tijdens vrij buitenspel? Zoals...
 - Rekendoelen (hoe groot moet onze hut worden als er 6 kinderen in moeten passen?)
 - Taaldoelen (communicatie is de sleutel om te komen tot een plan en de uitvoering ervan)
 - Sociaal-emotionele doelen (wie neemt welke taak/rol op zich en hoe verloopt de samenwerking/het spel?)
 - Motorische doelen (met name de grote motoriek; zoals balanceren, tikspelen, klimmen en springen)
- Je binnenspeelmateriaal ook mee naar buiten kunt nemen, zodat je op die manier doelgericht kunt werken? De herkenbaarheid van materialen in een andere omgeving, kan weer voor nieuwe spelimpulsen zorgen.

Grijp dus elk 'buiten-kansje' dat je kunt pakken!

Meer weten?

Wil je vrijblijvend meer weten over goed kleuteronderwijs? Neem dan contact op met adviseur Nicole Slot en informeer of Edux jou of jouw team kan ondersteunen.

Nicole Slot
Adviseur jonge kind
06 - 50 19 97 22
n.slot@edux.nl

Literatuurlijst

Berman, M. G., Jonides, J., & Kaplan, S. (2008). The cognitive benefits of interacting with nature. *Psychological Science*, 19 (12), 1207-1212.

Bratman, G. N., Hamilton, J. H., & Daily, G. C. (2012). The impact of nature experience on human cognitive function and mental health. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1249 (1), 118-136.